Aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Per email verzonden

Den Haag, 28 oktober 2026

Betreft: Particulier verzamelen van wapens en munitie als redelijk belang in de nieuwe Wet wapens en munitie

Geachte minister,

Als musea en kennisinstellingen die wapengerelateerd cultureel erfgoed beheren, bestuderen en tentoonstellen, vragen wij u het particulier verzamelen van wapens en munitie in de systematiek van de nieuwe Wet wapens en munitie (Wwm) te erkennen als redelijk belang, zoals dat onder de huidige regels ook het geval is. Daarnaast vragen wij u hierover pas een standpunt in te nemen nadat u musea, kennisinstellingen en verzamelverenigingen gezamenlijk hebt gehoord. Wij lichten dat hieronder toe.

Een afweging die bij uw ministerie ligt

In de Kamerbrief van 17 juni 2026 over de nieuwe Wwm (Kamerstuk 33 033, nr. 40, hierna: de Kamerbrief), die mede namens u is verzonden, worden particuliere wapenverzamelaars genoemd als een van de bestaande uitzonderingen op het wapenverbod. Volgens de Kamerbrief bepalen de verantwoordelijke ministers op de beleidsterreinen jacht en faunabeheer, cultuur en sport wat als gerechtvaardigd belang geldt (p. 1). Voor verzamelaars heet dat in de huidige regelgeving een redelijk belang. Particulier verzamelen dient culturele en wetenschappelijke doeleinden. In de nieuwe systematiek komt de afweging daarover dus bij uw ministerie te liggen. Wij hechten eraan dat uw ministerie die afweging zelf maakt, gebaseerd op kennis van de praktijk in het erfgoedveld en de wetenschap.

Wij begrijpen dat in het overleg tussen uw ministerie en het ministerie van Justitie en Veiligheid het standpunt naar voren komt dat wapengerelateerd erfgoed en de kennis daarover voldoende zijn geborgd bij de erkende musea. Ook de Kamerbrief noemt bij de culturele doeleinden alleen museale collecties en schutterijen als voorbeeld (p. 6). Dat beeld doet geen recht aan de manier waarop dit erfgoed in Nederland wordt bewaard, bestudeerd en doorgegeven.

Particulier verzamelen dient een publiek belang

Museale wapencollecties zijn voor een groot deel voortgekomen uit particuliere verzamelingen. Zo werd in 2002 ongeveer veertig procent van de wapenverzameling van de particuliere verzamelaar H.L. Visser voor de Staat aangekocht ten behoeve van het Rijksmuseum. Ook nu zijn musea voor schenkingen, legaten, aankopen en bruiklenen aangewezen op particulier bezit.

Behalve het bewaren van collecties in musea is ook specialistische kennis van belang. Wat wij weten over herkomst, datering, techniek en gebruik van (historische) wapens en munitie, is voor een belangrijk deel opgebouwd binnen de Nederlandse (wapen en munitie) verzamelverenigingen, vaak door vrijwilligers die hun kennis ruimhartig met de musea delen. Die specialistische kennis kan niet los bestaan van de objecten. Zij ontstaat doordat verzamelaars objecten in handen hebben, demonteren, vergelijken, documenteren en onderhouden. Ook politie en defensie doen geregeld een beroep op deze deskundigheid.

Musea kunnen deze rol niet overnemen. Ons personeelsbestand, onze depotruimte en onze financiële middelen zijn beperkt. Als particulier verzamelen niet langer wordt toegestaan, dreigen de huidige particuliere verzamelingen te worden vernietigd, onbruikbaar gemaakt of naar het buitenland te verdwijnen. Onbruikbaar maken is bovendien een onomkeerbare ingreep in het object zelf. Wat zo verloren gaat, aan objecten en aan kennis, is niet terug te halen. Dat raakt rechtstreeks aan ons vermogen om onze publieke taak op dit terrein naar behoren uit te voeren.

Het kabinet toetst een uitzondering op het algemene wapenverbod eerst aan het belang: er moet 'een duidelijk, zwaarwegend en publiek gerechtvaardigd doel' zijn (p. 6). Wij menen dat particulier verzamelen daar nog altijd aan voldoet. Het kabinet wil de nieuwe wet beter laten aansluiten op de Europese regelgeving (p. 6). De Europese vuurwapenrichtlijn omschrijft de verzamelaar als iemand die vuurwapens, essentiële onderdelen of munitie verzamelt en bewaart 'voor historische, culturele, wetenschappelijke, technische of educatieve doeleinden of uit erfgoedoverwegingen' (Richtlijn (EU) 2021/555, artikel 1, eerste lid, onder 8). Particulier verzamelen is geen vrijblijvende liefhebberij. Het is een streng gereguleerde schakel in het behoud en het onderzoek van ons cultureel erfgoed, en daarmee een publiek belang waarvoor uw ministerie verantwoordelijk is.

Veiligheid en zorgvuldige voorbereiding

Wij onderschrijven dat veiligheid voorop staat. Het kabinet noemt de huidige uitzonderingen op het wapenverbod zelf al 'stringent van aard' (p. 2). Waar het stelsel beter kan, ligt het voor de hand de verbetering te zoeken in de toetsing van de persoon van de verzamelaar en in het toezicht, en niet in het schrappen van verzamelen als uitzondering. Dat laatste zou ook de vele verzamelaars treffen bij wie geen enkel risico is vastgesteld, en hen dwingen afstand te doen van rechtmatig verworven bezit.

De Kamerbrief vermeldt dat stakeholders uit het veld 'actief betrokken' zijn en blijven (p. 4-5), en dat bij de uitwerking van de voorstellen 'expliciet aandacht komt voor de gevolgen voor de deelsectoren' (p. 9). Voor zover ons bekend heeft er tot nu toe geen gezamenlijk, inhoudelijk overleg plaatsgevonden tussen uw ministerie, de verzamelverenigingen en de musea en kennisinstellingen die het meest direct met dit erfgoed werken. De keuze welke culturele en wetenschappelijke doeleinden in de nieuwe wet een plaats krijgen, wordt nu al voorbereid in de interdepartementale stuurgroep en projectgroep (p. 4). De consultatie van het wetsvoorstel, die volgens de planning 'na afstemming met het veld' in de eerste helft van 2027 kan plaatsvinden (p. 9), komt naar ons oordeel te laat om die keuze nog wezenlijk te beïnvloeden. Daarom vragen wij u het gesprek nu te voeren.

Ons verzoek

Concreet verzoeken wij u:

1. het particulier verzamelen van wapens en munitie in het stelsel van de nieuwe Wwm te blijven erkennen als een redelijk belang dat een uitzondering op het algemene wapenverbod rechtvaardigt;
2. voordat uw ministerie hierover een standpunt inneemt, ook in de interdepartementale stuurgroep en projectgroep, in gesprek te gaan met een gezamenlijke afvaardiging van musea, kennisinstellingen en verzamelverenigingen;
3. ons schriftelijk te laten weten hoe de in deze brief genoemde belangen in uw afweging worden betrokken.

Wij zijn graag bereid dit gesprek mee voor te bereiden alsmede dit te faciliteren. U kunt daarvoor contact opnemen met ons projectsecretariaat: Phoenix Global Guidance, dhr. Rob Boom, tel.0641365348, rob@phoenixglobalguidance.com

Hoogachtend,

Ondertekenaars — musea en kennisinstellingen